

Akademik DRAGUTIN VUKOTIĆ

UVODNA RIJEČ

Vrlo poštovane kolege i uvaženi gosti,

Sa zadovoljstvom sam prihvatio obavezu da pozdravim učesnike naučnog skupa o mogućnostima tehnološkog prestrukturiranja i razvoja privrede, koji suorganizuju Odbor za naučno-tehnološki razvoj Crnogorske akademije nauka i umjetnosti i Vlada Republike Crne Gore.

Izražavam zahvalnost svim prisutnim predstavnicima privrednih preduzeća, naučnih ustanova i Univerziteta, koji su svojim odzivom potvrdili zainteresovanost za izlaganja članova autorskog projektnog tima i uvećali značaj skupa.

Naročito ističem udio Vlade Crne Gore u sudjelovanju u koncipiranju projekta namijenjenog napuštanju rutinskog i uvođenju inovativnog razvoja privrede.

Neka mi bude dopušteno da posebno pozdravim predsjednika Đukanovića, čijim je prisustvom počašćen skup, i da mu izrazim zahvalnost što je, sa članovima svog kabineta, donio za prosperitet nauke dalekosežnu, a zbog postojećih političko-ekonomskih prilika, odvažnu odluku - o dograđivanju i adaptaciji zgrade Crnogorske akademije nauka i umjetnosti.

Ovaj poduhvat Vlade Crne Gore, koji će, uvjereni smo, naići na jednodušnu podršku, - skoro se simbolično podudara sa otvaranjem današnjeg skupa o tehnološkom unapređivanju i razvoju naše privrede.

Ne treba sumnjati da je mijenjanje mentaliteta i životne filozofije neophodan uslov i za modernizaciju privrede i efikasniju proizvodnju, da sva nastojanja namijenjena unapređivanju načina i produktivnosti rada moraju biti podsticana difuzijom novih saznanja i transferom savremenih tehnologi-

ja. Uostalom, ljudski um je osnovna poluga nastupajućeg kreativnog društva 21. vijeka.

Pridržavajući se latinske poslovice da mnogi mnogo znaju a niko sve, Odbor za naučno-tehnološki razvoj Akademije je, angažovanjem svojih saradnika, uglednih istraživača iz interdisciplinarnih oblasti tehničkih nauka, pokrenuo projekat o tehnološkom i razvojnom unapređivanju privrede u Crnoj Gori.

Na osnovu dostavljenih rezimea referata, može se doći do zaključka da je pristup većine autora savremen i prihvatljiv, ali da se odlikuje tehničko-inženjerskim sadržajem.

Budući da su nauka i tehnologija namijenjene i podređene čovjeku, mislim da ovaj projekat treba nadopuniti sociološkim pristupom i oplemeniti ga, nikada suvišnim, humanističkim motivima.

Cjelokupnu privredu Crne Gore, prema mom ličnom shvatanju, treba prilagođavati njenim prirodnim uslovima i životnim potrebama stanovništva. U privrednom razvoju ne treba imitirati zemlje koje se nadmeću u prestižnoj industriji i visoko-tehnološkim sistemima.

Crnu Goru ne treba preasfaltirati otimanjem poljoprivrednog zemljišta za gradnju naselja i saobraćajnica, ili mijenjati njenu geografsku konfiguraciju gigantskim vodenim akumulacijama, namijenjenim hidroelektranama.

Poljoprivredna proizvodnja je ispod pedoloških i genetskih mogućnosti.

U energetici se treba orijentisati na male protočne hidroelektrane, aerogeneratore, digestore za fermentiranje otpadne organske materije u metan, solarne kolektore i druge nisko-tehnološke programe. Ugalj će i u 21. vijeku ostati glavni izvor energije, koji se može racionalnije koristiti primjenom procesa karbonizacije, fluidizacije i gazifikacije.

Umjesto kvantiteta u industriji se vrši preorijentacija na kvalitet gotovih proizvoda, u koje se ugrađuju male količine materijala, uz manji utrošak energije i radnog vremena, sa više znanja i estetskog oblikovanja.

Rekonstrukcija i modernizacija proizvodnje u svim vrstama privrednih djelatnosti treba da bude permanentna, a ne da se odvija povremeno.

Slabo obučeni kadrovi, neinventivni stručnjaci i nemotivisani radnici se ne mogu u proizvodnji nadomjestiti velikim brojem zaposlenih statista.

Visoke informacione, telekomunikacione i robotičke tehnologije i vještačka inteligencija, djelimično su uključene u razvojne prioritete ovog projekta.

Biotehnologija i genetski inženjering, sa neslućenim razvojnim i proizvodnim mogućnostima, još uvijek nije našla mjesto u našim naučnim institutima, podrazumijevajući i aktuelni projekat.

Na svemirsku tehnologiju i njene prednosti ne treba zaboraviti, iako smo daleko od mogućnosti povezivanja sa geostacionarnim satelitom, fiksiranim

iznad našeg podneblja. Isto tako ne treba zanemarivati primjenu svjetlosne tehnologije.

Ukratko, na današnjem skupu se referiše o postojećem stanju i ukazuje na glavne razvojne perspektive u najznačajnijim privrednim oblastima u Crnoj Gori. Sljedeća faza ovog projekta bavi se predlaganjem odgovarajućih tehnoloških i razvojnih rješenja za proučavane privredne djelatnosti.

Umjesto rutinske i zastarale privrede, na scenu stupa osavremenjena i inovativna, kvalitetna proizvodnja, koja uključuje nove tehnologije i nove materijale.

Riječ je o uvođenju stvaralačkih postupaka koji će ubrzati dalji razvoj i napredovanje Crne Gore.

